

Ewaluacja offline w procesie edukacyjnym i w procesie awansu zawodowego nauczycieli

13 listopada 2024 r.

Warsztat poprowadzi: **Marlena Kowalska**

Pojęcie ewaluacji w pracy nauczyciela pojawia się w prawie oświatowym kilka razy. Mamy z nim do czynienia w rozporządzeniach:

- w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli,
- w sprawie nadzoru pedagogicznego,
- w sprawie wymagań wobec szkół i placówek,
- w sprawie oceny pracy nauczyciela.

Nauczyciel w trakcie odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela (...)

- dokonuje ewaluacji własnej pracy i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia dalszej pracy (doskonalenia warsztatu pracy);

Definicja ewaluacji

Ewaluacja to systematyczny proces zbierania i analizowania informacji w celu oceny efektywności, jakości i wartości działań edukacyjnych.

Rola ewaluacji

Ewaluacja odgrywa kluczową rolę w poprawie jakości nauczania i uczenia się poprzez:

Informowanie nauczycieli: dostarcza nauczycielom informacji zwrotnych na temat skuteczności ich metod nauczania, co pozwala na wprowadzenie niezbędnych zmian i ulepszeń.

Motywowanie uczniów: regularna ewaluacja może motywować uczniów do większego zaangażowania i lepszych wyników, gdy widzą swoje postępy.

Planowanie i rozwój: pomaga w planowaniu przyszłych działań edukacyjnych i rozwoju zawodowego nauczycieli, opierając się na zebranych danych i wynikach.

Rodzaje ewaluacji

Ewaluacja formatywna

- Cel: monitorowanie postępów uczniów i dostarczanie bieżącej informacji zwrotnej.
- Kiedy: przeprowadzana w trakcie procesu nauczania.
- Przykłady: quizy, obserwacje, prace domowe, dyskusje w klasie.

Ewaluacja sumatywna

- Cel: ocena końcowych wyników uczniów po zakończeniu określonego okresu nauczania.
- Kiedy: przeprowadzana na zakończenie jednostki lekcyjnej, semestru lub roku szkolnego.
- Przykłady: egzaminy końcowe, projekty, raporty.

Ewaluacja diagnostyczna

- Cel: Identyfikacja poziomu wiedzy i umiejętności uczniów przed rozpoczęciem nauczania.
- Kiedy: Przeprowadzana na początku roku szkolnego lub przed rozpoczęciem nowego tematu.
- Przykłady: Testy wstępne, ankiety, rozmowy indywidualne.

Ewaluacja prognostyczna

- Cel: przewidywanie przyszłych wyników uczniów na podstawie obecnych danych.
- Kiedy: może być przeprowadzana w dowolnym momencie, aby prognozować przyszłe osiągnięcia.
- Przykłady: analiza trendów wyników.

Ewaluacja procesowa

- Cel: ocena procesu nauczania i uczenia się, a nie tylko końcowych wyników.
- Kiedy: przeprowadzana w trakcie i po zakończeniu procesu edukacyjnego.
- Przykłady: obserwacje lekcji, analiza interakcji w klasie, ocena metod nauczania.

Ewaluacja w procesie awansu zawodowego nauczycieli

Ewaluacja jako narzędzie rozwoju zawodowego

- **Identyfikacja mocnych i słabych stron:** pomaga nauczycielom zrozumieć, w jakich obszarach są silni, a gdzie potrzebują dalszego rozwoju.
- **Planowanie kariery:** umożliwia nauczycielom świadome planowanie swojej kariery zawodowej, opierając się na rzetelnych danych i wynikach ewaluacji.

Ewaluacja w procesie awansu zawodowego nauczycieli

Ewaluacja jako wymóg formalny

- **Oceny okresowe:** regularne oceny pracy nauczyciela przez dyrektora szkoły lub zewnętrznych ekspertów.
- **Dokumentacja osiągnięć:** nauczyciele muszą dostarczyć dokumentację potwierdzającą ich osiągnięcia i postępy, które są oceniane w ramach procesu awansu.

Ewaluacja w procesie awansu zawodowego nauczycieli

Ewaluacja jako narzędzie doskonalenia praktyki zawodowej

- **Feedback i refleksja:** dostarcza nauczycielom konstruktywnej informacji zwrotnej, która jest podstawą do refleksji nad własną praktyką i wprowadzania ulepszeń.
- **Uczenie się przez całe życie:** promuje kulturę ciągłego uczenia się i doskonalenia zawodowego, co jest kluczowe dla skutecznego nauczania.

Ewaluacja w procesie awansu zawodowego nauczycieli

Ewaluacja jako element kultury szkoły

- **Współpraca i wsparcie:** zachęca do współpracy między nauczycielami, dzielenia się dobrymi praktykami i wzajemnego wsparcia.
- **Transparentność i odpowiedzialność:** wprowadza transparentność w procesie nauczania i odpowiedzialność za wyniki edukacyjne.

Sposoby ewaluacji pracy przez nauczycieli

1. Obserwacja lekcji przez dyrektora lub zespół pedagogiczny

Opis: dyrektor szkoły lub inni nauczyciele obserwują lekcje prowadzone przez nauczyciela, zwracając uwagę na metody nauczania, zaangażowanie uczniów, zarządzanie klasą i realizację celów edukacyjnych.

Ankiety dla uczniów

2. Opis: uczniowie wypełniają anonimowe ankiety oceniające nauczyciela pod kątem jasności przekazu, dostępności, wsparcia w nauce oraz atmosfery na lekcjach.

Sposoby ewaluacji pracy przez nauczycieli

3. Ankiety dla rodziców

Opis: rodzice oceniają współpracę z nauczycielem, jego komunikatywność, dostępność oraz sposób przekazywania informacji o postępach ich dzieci.

4. Samoocena nauczyciela

Opis: nauczyciel dokonuje refleksji nad własną pracą, identyfikuje swoje mocne i słabe strony oraz planuje działania doskonalące.

Sposoby ewaluacji pracy przez nauczycieli

5. Analiza wyników uczniów

Opis: ocena efektywności pracy nauczyciela na podstawie wyników uczniów na testach, egzaminach czy innych formach oceny wiedzy i umiejętności.

6. Portfolia nauczyciela

Opis: nauczyciel gromadzi dokumenty świadczące o jego pracy, takie jak plany lekcji, materiały dydaktyczne, certyfikaty szkoleń, co pozwala na całościową ocenę jego kompetencji i rozwoju zawodowego.

Sposoby ewaluacji pracy przez nauczycieli

7. Ewaluacja przez zewnętrzne instytucje

Opis: organizacje edukacyjne lub inspektoraty przeprowadzają ocenę pracy nauczyciela w ramach kontroli jakości edukacji.

8. Współpraca i ocena zespołowa

Opis: nauczyciele współpracują w zespołach przedmiotowych lub międzyprzedmiotowych, udzielając sobie wzajemnej informacji zwrotnej i wspierając się w doskonaleniu metod nauczania.

Sposoby ewaluacji pracy przez nauczycieli

9. Feedback od mentorów lub coachów

Opis: nauczyciel otrzymuje wsparcie i ocenę od bardziej doświadczonych kolegów lub specjalistów, którzy pomagają mu rozwijać umiejętności pedagogiczne.

10. Udział w szkoleniach i konferencjach

Opis: nauczyciel uczestniczy w różnego rodzaju formach doskonalenia zawodowego, a jego aktywność w tym zakresie jest oceniana pod kątem wpływu na jakość nauczania.

Metody i narzędzia ewaluacji

tradycyjne -

1. Obserwacja

Opis: nauczyciel uważnie obserwuje zachowanie, zaangażowanie i postępy uczniów podczas lekcji lub wykonywania zadań. Może notować spostrzeżenia, aby później je analizować.

Zastosowanie: pozwala na ocenę umiejętności praktycznych, zachowań społecznych i kompetencji miękkich uczniów w naturalnym środowisku.

2. Pytania ustne

Opis: nauczyciel zadaje uczniom pytania podczas lekcji, aby sprawdzić ich zrozumienie tematu i umiejętność wyrażania myśli.

Zastosowanie: umożliwia natychmiastową ocenę wiedzy i zdolności komunikacyjnych uczniów oraz dostosowanie tempa nauczania.

3. Prace pisemne (testy, sprawdziany, kartkówki)

Opis: uczniowie odpowiadają na pytania w formie pisemnej, co pozwala ocenić ich wiedzę i umiejętności z danego zakresu materiału.

Zastosowanie: służy do formalnej oceny osiągnięć uczniów i porównania ich wyników z ustalonymi kryteriami.

4. Wypracowania i eseje

Opis: uczniowie piszą dłuższe formy wypowiedzi na zadany temat, co pozwala ocenić ich umiejętność argumentacji, analizy i syntezy informacji.

Zastosowanie: pomaga w ocenie krytycznego myślenia, kreatywności oraz umiejętności pisemnego wyrażania myśli.

5. Projekty indywidualne lub grupowe

Opis: uczniowie realizują zadania projektowe, które wymagają planowania, badania i prezentacji wyników.

Zastosowanie: ocena umiejętności praktycznych, współpracy w grupie, zarządzania czasem i zastosowania wiedzy w praktyce.

6. Portfolia

Opis: uczniowie gromadzą swoje prace i osiągnięcia w jednym miejscu, co pozwala śledzić ich postępy w dłuższym okresie.

Zastosowanie: umożliwia całościową ocenę rozwoju ucznia, jego refleksji nad własnym uczeniem się i samooceny.

7. Samoocena

Opis: uczniowie oceniają własne umiejętności i postępy za pomocą specjalnie przygotowanych kwestionariuszy lub dzienników.

Zastosowanie: promuje refleksję nad własnym procesem uczenia się, rozwija świadomość własnych mocnych i słabych stron.

8. Ocena koleżeńska (peer assessment)

Opis: uczniowie oceniają prace swoich kolegów według ustalonych kryteriów, udzielając sobie nawzajem informacji zwrotnej.

Zastosowanie: rozwija umiejętność krytycznego myślenia, komunikacji i empatii, a także pogłębia zrozumienie kryteriów oceny.

9. Zadania praktyczne i demonstracje

Opis: uczniowie wykonują konkretne zadania lub pokazują umiejętności praktyczne przed nauczycielem lub klasą.

Zastosowanie: idealne do oceny umiejętności manualnych, technicznych, artystycznych czy eksperymentów naukowych.

10. Listy kontrolne i rubryki oceny

Opis: nauczyciel korzysta z wcześniej przygotowanych kryteriów oceny (rubryk), aby systematycznie oceniać konkretne aspekty pracy ucznia.

Zastosowanie: zapewnia obiektywność i przejrzystość oceny, ułatwia uczniom zrozumienie oczekiwań i własnych wyników.

Metody i narzędzia ewaluacji

kreatywne –

[Klik link](#)

1. Tablica nastrojów

Jak działa?

Na tablicy umieszczamy emotikony przedstawiające różne nastroje (uśmiechnięta buźka, neutralna, smutna). Uczniowie otrzymują małe karteczki lub magnesy z ich imionami. Pod koniec lekcji prosimy ich o umieszczenie swojego znacznika przy emotikonie, który najlepiej oddaje ich zrozumienie tematu:

- Uśmiechnięta buźka (rozumiem),
- Neutralna (mam pewne wątpliwości),
- Smutna buźka (nie rozumiem).

1. Tablica nastrojów

Korzyści

Szybka informacja zwrotna: nauczyciel natychmiast widzi, jak uczniowie oceniają swoje zrozumienie.

Anonimowość: jeśli znaczki nie mają imion, uczniowie mogą szczerze ocenić swoje zrozumienie bez obawy.

Motywacja: uczniowie są zachęceni do refleksji nad własnym uczeniem się.

Przykład zastosowania

Po omówieniu nowego zagadnienia z matematyki, uczniowie umieszczają swoje znaczki przy odpowiedniej emotikonie.

2. Kartki EXIT

Jak działa?

Na koniec lekcji uczniowie otrzymują małe kartki (np. karteczki samoprzylepne) i proszeni są o napisanie odpowiedzi na pytanie:

- Co dzisiaj nauczyłeś/nauczyłaś się na lekcji?
- Jakie masz jeszcze pytania?

Kartki są zbierane przy wyjściu z klasy.

Korzyści

Refleksja: uczniowie podsumowują własne uczenie się.

Informacja dla nauczyciela: pozwala zidentyfikować obszary wymagające powtórzenia.

Personalizacja: nauczyciel może odpowiedzieć na indywidualne potrzeby uczniów.

Przykład zastosowania

Na lekcji historii uczniowie piszą najważniejsze wydarzenie, które zapamiętali, oraz pytanie, które chcieliby jeszcze omówić.

3. Mapa myśli klasowej

Jak działa?

Na dużym arkuszu papieru lub tablicy uczniowie wspólnie tworzą mapę myśli dotyczącą tematu lekcji. Każdy dodaje swoje pojęcia, skojarzenia i pytania.

Korzyści

Konstruktywizm: uczniowie budują wiedzę razem.

Wizualizacja: łatwo zobaczyć połączenia między pojęciami.

Zaangażowanie: wszyscy uczniowie mogą wnieść swój wkład.

Przykład zastosowania

Podczas lekcji o ekosystemach uczniowie tworzą mapę myśli przedstawiającą zależności między organizmami.

4. Termometr zrozumienia

Jak działa?

Na tablicy rysujemy termometr z podziałką od 0 do 10. Uczniowie umieszczają swoje imiona lub znaczki na skali, wskazując poziom swojego zrozumienia tematu.

Korzyści

Samorefleksja: uczniowie oceniają swój poziom zrozumienia.

Wizualizacja: nauczyciel widzi ogólny poziom zrozumienia w klasie.

Motywacja do poprawy: uczniowie mogą dążyć do wyższych poziomów.

Przykład zastosowania

Po lekcji chemii uczniowie oceniają, jak dobrze rozumieją pojęcie reakcji chemicznych

5. Galeria wiedzy

Jak działa?

Uczniowie tworzą plakaty lub rysunki podsumowujące temat lekcji i umieszczają je na ścianach klasy. Następnie odbywa się "wystawa", podczas której uczniowie oglądają prace kolegów i dodają komentarze lub pytania na karteczkach.

Korzyści

Kreatywność: uczniowie wyrażają wiedzę w twórczy sposób.

Interakcja: wymiana opinii między uczniami.

Powtórka: utrwalenie materiału poprzez prezentację.

Przykład zastosowania

Na lekcji języka polskiego uczniowie tworzą plakaty o bohaterach omawianej lektury.

6. Pytanie na dziś

Jak działa?

Na początku lub końcu lekcji nauczyciel zadaje jedno kluczowe pytanie związane z tematem. Uczniowie zapisują swoje odpowiedzi na karteczkach i wrzucają do pudełka. Nauczyciel losowo wybiera kilka odpowiedzi do omówienia.

Korzyści

Aktywacja wiedzy: uczniowie skupiają się na kluczowych zagadnieniach.

Anonimowość: swoboda wyrażania myśli.

Diagnoza: nauczyciel ocenia poziom zrozumienia.

Przykład zastosowania

Na lekcji biologii pytanie może brzmieć: "Jakie jest znaczenie fotosyntezy dla życia na Ziemi?"

7. Karty trafności

Jak działa?

Uczniowie otrzymują trzy karty: **zieloną** (zgadzam się), **czerwoną** (nie zgadzam się), **żółtą** (nie jestem pewien). Nauczyciel czyta stwierdzenia dotyczące tematu lekcji, a uczniowie pokazują odpowiednią kartę.

Korzyści

Szybka informacja zwrotna: nauczyciel widzi natychmiastowe reakcje.

Zaangażowanie: aktywne uczestnictwo wszystkich uczniów.

Dyskusja: możliwość omówienia niejasności.

Przykład zastosowania

Na lekcji geografii stwierdzenie może brzmieć: "Pustynie występują tylko w Afryce."

8. Drzewko decyzyjne

Jak działa?

Uczniowie pracują w parach lub grupach, tworząc drzewko decyzyjne dotyczące problemu związanego z tematem lekcji. Prezentują swoje drzewka klasie.

Korzyści

Rozwijanie myślenia krytycznego: analiza różnych możliwości.

Współpraca: praca zespołowa.

Prezentacja: ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych.

Przykład zastosowania

Na lekcji etyki uczniowie tworzą drzewko decyzji dotyczące rozwiązania konfliktu między rówieśnikami.

9. Myślowe heksy

Jak działa?

Uczniowie otrzymują sześciokątne karteczki z różnymi pojęciami z lekcji. Ich zadaniem jest ułożyć je tak, aby sąsiadujące pojęcia były ze sobą powiązane, tworząc sieć zależności.

Korzyści

Zrozumienie powiązań: uczniowie widzą, jak pojęcia się łączą.

Kreatywność: możliwość różnych układów.

Dyskusja: uczniowie argumentują swoje wybory.

Przykład zastosowania

Na lekcji historii uczniowie łączą pojęcia związane z przyczynami i skutkami ważnych wydarzeń.

10. Skala uczenia się

Jak działa?

Na tablicy rysujemy linię od 1 do 5. Uczniowie umieszczają swoje znaczki na skali, odpowiadając na pytanie:

1: "Nic nie rozumiem,, ... 5: "Mogę to wyjaśnić innym"

Korzyści

Samodzielna ocena: uczniowie określają swój poziom.

Motywacja do nauki: chęć poprawy wyniku.

Informacja dla nauczyciela: pomoc w planowaniu kolejnych lekcji.

Przykład zastosowania

Po lekcji języka obcego uczniowie oceniają swoje umiejętności w użyciu nowego czasu gramatycznego.

Przykładowe pytania, jakie może usłyszeć nauczyciel ubiegający się o kolejny stopień awansu zawodowego:

- Jakie są główne cele ewaluacji w procesie nauczania?
- W jaki sposób wykorzystujesz wyniki ewaluacji formatywnej w swojej codziennej pracy?
- Jakie metody ewaluacji stosujesz, aby ocenić postępy swoich uczniów?
- Jakie narzędzia ewaluacyjne uważasz za najbardziej efektywne i dlaczego?
- Jakie kroki podejmujesz po otrzymaniu wyników ewaluacji, aby poprawić swoje metody nauczania?
- W jaki sposób angażujesz uczniów w proces ewaluacji?
- Jakie znaczenie ma ewaluacja w kontekście Twojego rozwoju zawodowego?
- Opisz sytuację, w której wyniki ewaluacji wpłynęły na zmianę Twojego podejścia do nauczania.
- Jakie są najczęstsze wyzwania związane z przeprowadzaniem ewaluacji i jak sobie z nimi radzisz?

Przykładowe problemy, z jakimi może zmierzyć się nauczyciel ubiegający się o kolejny stopień awansu zawodowego:

Brak obiektywności w ewaluacji

Opis problemu: ewaluacja może być subiektywna, jeśli nie jest przeprowadzana w sposób obiektywny i sprawiedliwy. Może to prowadzić do niesprawiedliwych ocen i wpływać negatywnie na motywację nauczycieli i uczniów.

Możliwe pytania egzaminacyjne:

- Jakie kroki podejmujesz, aby zapewnić obiektywność w procesie ewaluacji?
- Jak radzisz sobie z potencjalnymi uprzedzeniami podczas oceny uczniów?

Przykładowe problemy, z jakimi może zmierzyć się nauczyciel ubiegający się o kolejny stopień awansu zawodowego:

Niewystarczające wykorzystanie wyników ewaluacji

Opis problemu: Wyniki ewaluacji często nie są wykorzystywane w pełni do poprawy procesu nauczania i uczenia się. Brak analizy i wdrażania wniosków z ewaluacji może prowadzić do stagnacji i braku postępów.

Możliwe pytania egzaminacyjne:

- W jaki sposób wykorzystujesz wyniki ewaluacji do planowania dalszych działań dydaktycznych?
- Jakie strategie stosujesz, aby wyniki ewaluacji miały realny wpływ na Twoją praktykę zawodową?

Przykładowe problemy, z jakimi może zmierzyć się nauczyciel ubiegający się o kolejny stopień awansu zawodowego:

Oporność na ewaluację

Opis problemu: Nauczyciele i uczniowie mogą wykazywać opór wobec procesu ewaluacji, postrzegając go jako narzędzie kontroli, a nie wsparcia. Taki opór może utrudniać skuteczne przeprowadzanie ewaluacji i wprowadzanie zmian.

Możliwe pytania egzaminacyjne:

- Jakie działania podejmujesz, aby zmniejszyć opór wobec ewaluacji wśród uczniów i nauczycieli?
- Jakie techniki komunikacyjne stosujesz, aby przekonać innych o wartości ewaluacji?

Dziękuję za uwagę

Q&A

Zapraszam do kontaktu:

Marlena Kowalska

panikowalska.poczta@gmail.com